

E L F

TALGUJUHI STARDIPAKETT 2023

Tere uued ja "vanad" talgujuhid!

Kõik talgute korraldamiseks vajalik info ja abimaterjalid peituvad paremal viidatud **veebilehel**. Kirjutamata kuldreegel on, et sobiv aeg korraldamisega pihta hakkamiseks on **kaks nädalat enne talguid** ning osavõtjatele tuleb infokiri laiali saata ca **nädal enne üritust**.

Korraldamiseks võtke esimese asjana **Talgukontoriga** ühendust. Vaata eelnevalt talgutabelist järgi, kes on Sinu juhitava talgu kontoripoolne vastutaja. Meilt saate **osavõtjate nimekirja** ja lisaks **vajalikud kontaktid** (maaomanik, majutaja, Keskkonnaameti esindaja või liigikaitseekspert, paadimees jne), kellega tehtavate tööde jms osas plaanid läbi arutada. Omalt poolt peaksite enne talguid täitma veel **varustuse tellimuse**, mida soovite talgutele kaasa saada ning vajadusel **avansitaotluse**.

Talgute vältel laske osalistel täita **allkirjade leht** ja hoidke alles **ostutšekid**. Talgutöö lõppedes **kaardistage tööala** kas ELFi tahvelarvuti või isikliku nutitelefoni abil, näiteks GeoTracker rakenduse abil. Pärast talguid: **tänukiri** osalejatele, **kuluaruanne koos tšekkidega** ja **talgukokkuvõtte** Talgukontorile.

TALGUJUHI STARDIPAKETT 2023

[www.talgud.ee/
talgujuhile](http://www.talgud.ee/talgujuhile)

ABIMATERJALID

Talgujuhi ABC ja meespea

INFOLIIKLUS

Talgukontori ja vabatahtlike kontaktid; talguliste info- ja tänukirjade näidised

TALGUD

2023. aasta talgute tabel ja kaardivaade, teema-aasta

VARUSTUS

Tellimise vorm, juhised saeministritele, ohutuse meespea talgulistele

TOIT

Näidismenüüd ja retseptid, talgulao toiduvarud, leivatellimise juhend

VORMID, ARUANDLUS

Avansitaotluse ja kuluaruande vormid, talguliste allkirjade lehed, talgute kokkuvõtte vorm

LK 1

TALGUJUHI STARDIPAKETT 2023

Kontaktid

- Talgukontori juht **Kadri Aller**
kadri.aller@elfond.ee, 5399 3890
- Talgukorraldaja **Katrin Loss**
katrin.loss@elfond.ee, 5557 4563

Kogu Talgukontori saab korraga kätte **talgukontore@elfond.ee** kaudu. Palume sellesama e-maili panna kõikidele talgulistele saadetavate kirjade Cc reale, et Talgukontor oleks toimuvaga kursis.

Kõikidel talgujuhtidel/saeministritel on võimalik rööme ja elamusi jagada ühises **FB grupis** "ELFi talgujuhid ja saeministrid" ja meililistis **talgude@elfond.ee**.

Varustus

ELFi on olemas enamik talgutöödeks vajalikke tööriistu, samuti potid-pannid ja minibussid. Uuri lähemalt **varustuse tellimise nimekirjast. NB!** Oma varustuse soovid tuleks Talgukontorile saata võimalikult varakult, aga mitte hiljem kui **48 tundi enne talgu algust**. Palun käitu varustusega heaperemehelikult.

Esmaabi

Talgutel on kaasas **esmaabikastid**, mille sisu nimekiri on eelpool viidatud veebilehel. Olemas on ka üldine **turvalisuse juhend**, mille võib koos infokirjaga talgulistele saata. Palun hoida esmaabikastides korda!

Toit

Talgujuhi kohustuste hulka kuulub kogu grupile menüü koostamine ja toidu ostmine. Soovi korral saab eelpool viidatud veebilehelt vaadata **näidis-menüüsid ja retsepte**, samuti **talgulao toiduvarusid**. Ära osta talgutele maitseaineid, teed, kohvi, moosi, pudruhelbeid, komme, nõudepesuvahendit, prügikotte, toidukilet, hõbe- ja küpsetuspaberit, sest neid saab ELFi laost.

NB! Turult ostke ainult neilt müüjatelt, kes saavad **tšekki/arvet** kirjutada! Kaardimakse kviitung ei ole tšekk. Toidutšekkidel peab alati olema **märgitud müüja** (pood; turul FIE/OÜ vms), **kuupäev** ja **mida müüdi**. Alkohol ei ole abikõlblik: isiklikud saunaõlled/-siidrid ostke eraldi.

Talgud ja puisniitude aasta

Talgutel kaitstakse niidurüdit, kõre, mudakonna, harivesilikku; taastatakse kukemarjanõmme ja tõrjutakse verevat lemmmaltsa. Hooaeg on pühendatud **puisniitudele**, toimuvad talgud ja retked: **www.talgud.ee/teema/puisniidud**.

Tagasiside ja talgutuusikud

Täitke kolme päeva jooksul pärast talguid **talgute kokkuvõte**. Talgulistel paluge **http://www.talgud.ee/vabatahtlikud/muljed** kaudu anda tagasisidet. Soovi korral võib teha üleskutseid annetusele: **elfond.ee/toeta/pysiannetus**.

1 juhitud/saetud talgu = **1 talgutuusik** ehk tasuta pääse talgulisena talgutele.

KKK ehk KORDUMA KIPPUVAD KÜSIMUSED

Mis on talgud?

Talgud on looduskaitseüritus, mis hõlmab endas nii kaitsealuste liikide elupaikade ja pärandkoosluste taastamist, kui ka loodusteadmiste täiendamist, vahvat seltskonda, saunatamist ja kohapealsete loodus- või vaatamisväärsustega tutvumist. Talgud ei koosne ainult tööst, vaid pakuvad ka vabaaja tegevusi, kuid sealjuures ei ole talgud turismireis.

Kas talgujuht peab täitma talgulise iga soovi?

Talgud ei ole turismi-, vaid looduskaitseüritus. See tähendab, et talguline ei ole klient ja talgujuht ei ole klienditeenindaja. Tegutsetakse üheskoos ühise asja nimel, mitte ei tulda tarbima. Katsu leida tasakaal, olles viisakas ja mõistlikul määral vastutulelik ning abivalmis, kuid muutumata sealjuures talgulise isiklikuks teenriks.

Kas Talgukontor peab täitma talgujuhi iga soovi?

Vabatahtliku talgujuhi ja saeministri ametikohad on loodud selleks, et vabatahtlikud saaksid olla ELFile abiks seal, kus ELFil on abi tarvis. Talgujuht ei ole klient ja Talgukontori töötajad ei ole klienditeenindajad. Palume seda omavahelises suhtluses ja hoiakutes arvesse võtta.

Kui palju tööd peaks talgutel tegema?

Talgute esimene ja viimane päev on kohalesõiduks ja lahkumiseks ning ekskursioonideks. Samuti on võimalik ekskursioonide vm vahvate tegevustega sisustada tööpäevade õhtuid. 3-päevaste (nädalavahetuse)talgute puhul võiks teha tööd 8 h - valige ise, kas teete kõik laupäeval ära või jätate natuke ka pühapäevaks. 4-päevaste talgute puhul on tööpäevad kaks keskmist: mõlemal tööpäeval võiks teha 6 h tööd (näiteks 3 h enne lõunat ja 3 h pärast lõunat). 5-päevased on enamasti sellised talgud, kuhu on väga pikk kohale- ja ärasõit, mistõttu ei jää esimesel ja viimasel päeval ümbruskonnaga tutvumiseks aega. Seetõttu on 5-päevastel talgutel ikkagi ainult kaks tööpäeva (6+6 h) ja üks vaba (ekskursiooni)päev.

Kes peaks tulema Tartusse talgubussi järgi?

Talguvarustus pakitakse Tartu laost talgubussi, mis paikneb Tartus. Niisiis peaks vähemalt üks talgujuht või saeminister Tartusse talgubussi järgi tulema. Kes teist, on teie grupi omavahelise kokkuleppe küsimus. Vahel harva, kui talgu toimub Põhja-Eestis ja Talgukontori töötajatel on aega, oleme pakkunud võimalust et toome Talgukontori poolt talgubussi Tallinnasse. Need on aga erandjuhud ja selle peale ei maksa lootma jääda.

Tellisin talgutele kaasa kiinid, aga Talgukontor jättis need kaasa panemata. Kuidas küll nii saab?

Talgukontor on suvel väga ülekoormatud ning paratamatult tuleb töösse vigu sisse, kuigi teeme omalt poolt kõik, et vigade teket minimeerida. Kui midagi olulist jäi maha, siis võta Talgukontoriga ühendust ja katsume koos välja mõelda, kuidas talgu sellest hoolimata läbi viia. Talgubussi vastu võttes tasub ka alati koos talgukorraldajaga varustus üle vaadata veendumaks, et kõik soovitu on kaasas.

Kas vihmaga peab samuti tööd tegema?

Kergema tibuvihmaga võiks ikka tööd teha. Paduvihma puhul võiks pigem vaadata, mida ilmaennustus lubab ning vajadusel lükata töötunde edasi. Võib ka mõelda töö- ja ekskursioonipäevade ümbervahetamise peale, s.t. teha tööd 2. või 3. päeva asemel hoopis viimasel päeval.

Kuidas planeerida aega? Mis kell peaks ärkama ja tööplatsile suunduma?

Sõiduaegade planeerimisel on abiks Google Maps. Päevakava paikapanek on talgujuhi enda vaba valik vastavalt isiklikele eelistustele, grupi koosseisule, ilmaoludele, tööplatsi kaugusele majutuskohast, valge aja pikkusele jne. Kõigile tegevustele tasub aega planeerida varuga, et mitte ootamatuste korral hätta jääda.

KKK ehk KORDUMA KIPPUVAD KÜSIMUSED

Ma ei oska kogu grupile menüüd teha! Mis nüüd saab?

Mida sa tavaliselt kodus iseendale valmistad? Seda tee ka grupile ja korruta kodused kogused talguliste arvuga läbi. Teine võimalus on kasutada talgujuhi lehel olevaid näidismenüüsid ja retsepte või leida endale kaastalgujuht, kes menüü koostamise enda peale võtab. Sul ei ole tarvis iga talgu jaoks uut menüüd koostada - kasuta julgelt üht ja sama menüüd aastast aastasse.

Mul jäi talgutel tohutult palju süüa üle! Mida selle toiduga teha?

Kui sul jääb talgutest üle kuivaineid, konserve jm mitteriknevat kraami, saada see julgelt lattu tagasi ning neid toiduained saab kasutada järgnevatel talgutel. Ülejäänud puu- ja juurviljad, liha- ja piimatooted, avatud ja poolikud moosipurgid tuleks talgute lõpus talguliste vahel ära jagada või komposti visata. Talgukontori töötajad teie jääke ära ei söö. Järgmisel talgul korrigeeri oma menüüs koguseid vastavalt saadud kogemustele. Mõtle ka sellise variandi peale: äkki algab pärast sinu talgut kohe järgmine talgu, mille juht on nõus sinu grupi poolt kasutamata jäänud toiduaineid enda talgutele võtma? Suhtle, uuri.

Toit sai varem otsa kui plaanitud! Kas talgulised jäävad nüüd nälga?

Mandril, Saare- või Hiiumaal on võimalik poest toitu juurde osta. Väikesaartel kahjuks seda võimalust ei ole. Seetõttu tasub väikesaarte talgutele kaasa võtta rohkem kuivaineid (nt. pudruhelbed), konserve (herned, mais vms) ja muud säilivat kraami, sest neid on võimalik ülejäämise korral alati Talgulattu tagasi saata. Niimoodi toimides on teil olemas ka toiduvaru juhaks, kui peate tormi tõttu lisapäevaks väikesaarele jääma.

Mida teha eritoitujatega?

Lihtsamate toitumisnõuete osas võiks proovida talgulistele vastu tulla. Näiteks laktoositalumatusega osaliste puhul on alati võimalik keeta hommikuputru taimse piimaga või piimata, pakkuda võileivale määrimiseks laktoosivaba võid, hummust või margariini. Taimetoitlaste puhul on kõige lihtsam valmistada pajaroogasid ning panna liha eraldi kausiga kõrvale - liha võtavad toidule juurde need, kes ise tahavad. Kui mõnel talgulisel on väga palju allergiaid või muid toiduga seotud tervisehädasid, siis ei pea ennast menüü nuputamise lähki tõmbama, vaid selle asemel võiks enne talgut vastavalt talguliselt küsida, mida ta süüa eelistab. Kui kellegi toitumine on sinu silmis väga keeruline ja raskesti teostatav, siis võib paluda sellel talgulisel oma toit ise kaasa võtta.

Kas talgud on gurmeeüritus või looduskaitseüritus?

Kui sulle meeldib kokata ja talgutel põnevaid toite valmistada, siis see on igati kiiduväärne. Küll aga tuleks jälgida, et talgud ei muutuks toitlustusürituseks ja toit kõige tähtsamaks osaks talgutest. Põhifookus peab olema ikka looduskaitse, mitte kokkamisel.

Kui palju raha tohib talgutoidule kuluda?

Talgujuhid, nende koostatud menüüd ja toidule kulutatud summad on erinevad. Menüü tuleks koostada selliselt, et talgulised saaksid korralikult ja tervislikult söönuks, kuid samas ei tohiks liialdada kallite gurmeetoodetega. Senine kogemus näitab, et talgujuhtidel kulub 3-päevase talgu peale keskmiselt 100-200 EUR, 4-päevastele talgutele 200-300 EUR ja 5-päevastele talgutele 300-500 EUR. Vahel teeb mõni kallimalt ja mõni odavamalt, mistõttu on lõppkokkuvõttes rahastusprojektide eelarved tasakaalus.

Talgud asuvad Tartust väga kaugel ja kohalesõit võtab pool päeva aega. Kas ma võin pooltel teel endale ostetud lõunasöögi talgusöögi kuludesse kanda?

Jah, loomulikult. Ära unusta tšekki alles hoida.

Talgulisel on peavalu, aga esmaabikastist on lbumetin otsas! Mida teha?

Kas aspiriin ja paratsetamool olid ka otsas? Esmaabikastis on paljude tervisehädade jaoks mitu rohtu. Selleks loe läbi esmaabikastis olev nimekiri, mis aitab vajalikule tervisehädale leida sobiliku ravimi. Kui kõik on otsas, siis on tõesti kehv lugu. Enne talgut tasub aga alati ka talgulistele rõhutada, et võtku isiklikud ravimid kaasa.

Kas puugipintsetid tuleb pärast puugi väljatõmbamist ära visata?

Desinfitseeri pintsetid esmaabikastis oleva Asept'iga ära, kuivata paberiga ja pane esmaabikasti tagasi.

KKK ehk KORDUMA KIPPUVAD KÜSIMUSED

Üks talguline on tohutult tüütu ja vingub ning tänitab iga asja kallal. Mida temaga ette võtta?

Ehk on abi selle talgulisega nelja silma vahel rääkimisest, et selgitada välja, mis talle muret teeb või pahurust põhjustab? Kui on tegemist väga raske juhtumiga, siis pea Talgukontoriga nõu.

Kust saada lühikest ja kokkuvõtvat infot talgutel kaitstavate liikide kohta?

Talgute uuel kodulehelt www.talgud.ee, menüü -> talgud -> tehtavad tööd.

Mida teha kui mõni tööriist läheb katki?

Püüa parandada või leia keegi, kes oskab parandada (pea selles osas Talgukontoriga nõu). Mootorsaagide ja võsalõikurite osas oskab vahel kergemate rikete puhul telefoni teel nõu anda meie tööriistade hooldaja Tiit Uibo (529 4102). Kui parandada ei õnnestu, siis halvimal juhul jääbki lihtsalt osa tööd tegemata.

Mitu talgutuusikut mul järgi on?

Palun pea arvestust oma talgutuusikute üle ise.

Kuidas talgutuusikut kasutada? Kas seda tohib ka edasi kinkida?

Uuel kodulehel on talgutele registreerimisel võimalik registreerimisankeedis kasutada sooduskoodi "TALGUTUUSIK", mis annab 100% allahindlust osavõtutasust. Talgutuusikut võib ka edasi kinkida. Sellisel juhul peaks talguline registreerimisankeedis märkuste lahtrisse kirjutama selle inimese nime, kelle tuusikut ta kasutab.

Talguplatsil on maa porine ja rohi märg. Kas ma tohin ELFi esmaabikasti või tööriistakasti peale istuda?

Ei tohi, sest need kastid ei kannata ka kerge inimese raskust välja. Kastidesse tekivad praod ning need hakkavad vihma läbi laskma, mille tagajärjel ravimid vettivad või viilid lähevad roostetama. ELFi ei ole nii palju raha, et igal aastal uusi kaste osta. Märja rohu jaoks soovitame talgutele istumiseks kaasa võtta koormakatte, mida saab ka talguvarustuse tellimisvormis ära märkida.

Kust tuleb ELFi talgute rahastus?

2023. aastal rahastavad ELFi talgud Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK), LIFE projekt puisniitude taastamiseks, LIFE rahastusega ja Keskkonnaministeeriumi poolt juhitud projekt "Loodusrikas Eesti", DEAR projekt Eat4Change,, Keskkonnaamet, Ülemiste Keskus.

Milliseid töid teevad Talgukontori töötajad?

Talgukorraldaja kirjutab projekte talgute rahastamiseks ja tegeleb aruandlusega; broneerib majutuskohi ja saunasid; räägib Keskkonnaameti ja liigikaitseexpertidega läbi, kus/millal/kuidas võiks talgutöid teha; küsib maaomanikelt nõusolekut; paneb kokku ja pakib lahti talguvarustust; saadab tööriistu hooldusesse ja ostab vajadusel juurde; jälgib arvete ja kuluaruannete liikumist ning tembeldab tšekke; hoiab korras talgubusse ja -ladu; vastab päevas kümnetele e-kirjadele ja kõnedele; täidab talgute kodulehte sisuga; jälgib osavõtutasude laekumist; nõustab talgujuhte; korraldab vabatahtlikele koolitusi jne jne.